

Lindt Roland, a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának (ME-ÁJK) jogász szakos hallgatója. A graduális képzésben töltött 5 év alatt több ízben képviselte a kart országos és nemzetközi versenyeken. 2021-ben II. helyezést ért el az OTDK Büntetőjogi és Kriminológiai Tagozatában. Két-két alkalommal részesült nemzeti felsőoktatási ösztöndíjban és az Új Nemzeti Kiválóság Program (ÚNKP) ösztöndíjában. 2022 novemberétől a Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet kutatójaként dolgozik. Az utóbbi időben figyelme a viselkedési addikciók kriminológiai aspektusaira irányul, melynek gyümölcseként – Csemáné Dr. Váradi Erika, egyetemi docens mentorálása alatt – a 2022-2023. őszi intézményi TDK-n büntetőjogi szekcióban mutatta be I. helyezett díjazott dolgozatát, amely eredményeiből ezt a cikket készítette.

A SZERENCSEJÁTÉK-FÜGGŐSÉG KIALAKULÁSÁNAK MEGELŐZÉSÉT, ILLETVE KÁROS HATÁSAINAK CSÖKKENTÉSÉT SZOLGÁLÓ FŐBB RENDELKEZÉSEK A HATÁLYOS MAGYAR JOGBAN

Lindt Roland

Bevezető gondolatok, avagy miért indokolt a szerencsejáték-ipart játékosvédelmi szempontokra figyelemmel (is) szabályozni?

A szerencsejáték-ipar napjainkra egy olyan szolgáltatási ágazattá nőtte ki magát, amely – bár jelenleg nincs speciális uniós jogforrás a területen (leszámítva az Európai Unió Bírósága néhány, a szerencsejáték szervezési tevékenységet az Európai Unió működéséről szóló Szerződésnek a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó normáival összefüggésben értelmező ítéletét) – valamennyi fejlett európai államban részletes szabályozást kíván.

Azt a proposíciót, hogy a szerencsejáték szervezés állami kontrollt igényel számos érveléssel lehet alátámasztani, amelyek közül jelen munka keretein belül főként a játékosvédelem témakörével fogunk részletesen foglalkozni. Ezt megelőzően azonban röviden bemutatásra kerülnek a legfontosabb argumentumok, melyeket az egyszerűség kedvéért négy kategória keretein belül összegeztünk, ekképp megkülönböztettünk morális vagy etikai, egészségügyi, kriminológiai és gazdasági érvcsoportot.

Ha *morális nézőpontból* közelítünk, akkor le kell szögeznünk, hogy az európai társadalmak döntő többsége amorálisnak tartja a gyakori szerencsejáték-használatot, és lenézik azokat a személyeket, akik rendszeresen vesznek részt valamiféle játékban. Ennek ellenére az utóbbi években a szerencsejáték a szocializáció egyik eszközévé vált. Ezen a ponton nehéz bizonyossággal állást foglalni, hogy a „szerencsejátékos életstílus” sérti-e az etika íratlan szabályait, és ezáltal a deviancia megnyilvánulási formájaként kezelendő, vagy a jelenség már normálisnak minősül-e.

Az értékítéletet nyilvánvalóan számos tényező befolyásolja: mivel a deviancia kérdéskörét mindig egy adott területen, egy adott társadalom keretein belül, egy adott időpillanatban kell vizsgálni, figyelembe kell venni a konkrét társadalom tagjainak szemléletét, a történelmi gyökereket, valamint a játékos által a tárgyalt tevékenységre fordított anyagi források és idő mennyiségét. Raymen és Smith például a túlzott szerencsejátékot „deviáns kikapcsolódásként” (*deviant leisure*) jellemezték, majd a jelenség kapcsán megjegyezték, hogy „a szerencsejátékok normalizált ‘szocializációja’

kritikusabb kriminológiai szemléletet igényel, amely túlmutat a 'bűnözés' [crime] és a 'deviancia' [deviance] korlátozott fogalmain, és ehelyett az ártalom [harm] ontológiailag szilárdabb fogalmán keresztül kontextualizálja ezeket a kérdéseket."

E ponton – Európa keresztény gyökereire figyelemmel – érdemes bevonni a Szentírás releváns tanait. Explicit módon ugyan nincs kimondva, hogy a szerencsejáték-használat bűn lenne, azonban értelmezhető a könnyű meggazdagodás iránti vágy manifesztációjaként, azaz a pénz szeretete által motivált tevékenységként interpretálható. Ezzel összefüggésben Máté evangéliuma (Mt 6,24) a következőt mondja: „*Senki sem szolgálhat két úrnak: vagy gyűlöli az egyiket, a másikat pedig szereti, vagy ragaszkodik az egyikhez, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok az Istennek is, a Mammonnak is.*” A Mammon – amelyet egyébiránt a keresztény démonológiában a pokol hét hercegének egyikeként azonosítanak – e versben a gazdagság és az anyagi javak hajszolására utal. Konkludálható tehát, hogy a szerencsejáték-függőség, amely a gyors meggazdagodás iránti vágyból fakad, elítélendő a keresztény tanítás szerint.

Az egészségügyi hatások tekintetében be kell számolnunk mind mentális, mind fizikai egészségi kockázatokról. Az orvostudomány rögzíti, hogy azon személyek, akik a játékfüggőség tüneteit produkálják gyakran szembesülnek testi panaszokkal, mint például az álmatlanság, rendszeres fejfájás, magas vérnyomás, gasztrointesztinális és kardiológiai problémák. Ezen túlmenően a betegeknel gyakran jelentkezik valamilyen kémiai addikció, mániás depresszió vagy antiszociális személyiségzavar. Ugyan az ok-okozati viszony bizonyított az említett pszichiátriai rendellenességek és a kóros játékszenvedély között, nem tisztázott pontosan, hogy melyik zavar a többi jelentkező ártalom origója. Romanczuk-Seiferth és társai arra jutottak, hogy a kémiai addikciók kialakulását jellemzően megelőzi a patológiás szerencsejáték tüneteinek jelentkezése, míg a vizsgált esetek 74,3%-ában a dühkezelési és hangulatzavarok voltak elsőként megfigyelhetők.

A kriminológiai aspektusok szempontjából elengedhetetlen látni, hogyan befolyásolja a függőség az érintett – és e személy környezetének – életét. A játék iránti sóvárgás révén megnő mind a kriminalizálódás, mind a viktimizálódás esélye. Az elkövetés és a szerencsejátékfüggőség közötti relációt számos kutató, több országban is vizsgálta. Germán Mancebo empirikus kutatáson alapuló eredményei szerint az érintettek nagyobb valószínűséggel követnek el vagyon elleni jogellenes cselekményeket; ezek – a rablást leszámítva – nem erőszakos magatartások. Ezzel szemben egy kanadai felmérés szerint – melyben egy közel kétezer középiskolás diákból álló mintát vettek alapul – a szerencsejáték-problémával küzdő személyeknek szignifikánsan nagyobb az aránya mind a vagyon elleni, mind a személy elleni magatartások elkövetői között.

Szintén jelentős kockázatot hordoz e problémakör az érintettek gyermekeire nézve, akik a családi feszültségekből kifolyólag nagyobb eséllyel szenvednek majd pszichoszociális zavarban, illetve esetükben megnő az addikcióra való hajlam is.

Végül pedig a játékosvédelmi szempontokon túl nem feledkezhetünk meg arról a tényről sem, hogy az alulszabályozott szerencsejáték-ipar termékeny táptalajt nyújthat a fehérgalléros bűnözői réteg számára.

Szintén figyelembe kell venni az állam gazdasági érdekeit: egyrészt a szerencsejáték szervezőkre alkalmazandó adekvát adójogi szabályozás jelentős bevételi forrást biztosíthat az államháztartás számára, másrészt a kóros szerencsejáték-használat miatt elszegényedő, és álláskeresővé váló egyéneket a szociális támogatási rendszerek terhére kell eltartani, ezáltal növelve az államháztartás kiadásait.

A fentiekből levonható az a következtetés, hogy az államok számára nem pusztán lehetőség, hanem kvázi kötelezettség egy átfogó szerencsejáték szabályozás megalkotása. Mindennek tükrében alább bemutatásra kerülnek a hazai joganyag főbb rendelkezései.

Büntető- és szabálysértési jogi szabályok az illegális szerencsejátékkal összefüggésben

A releváns büntető- és szabálysértési jogi normák keretdispozíciók, amelyek által használt *tiltott szerencsejáték* terminus technicus definícióját az 1991. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Szjtv.) határozza meg: „*az e törvény szerint engedélyköteles szerencsejáték, amelyet a szerencsejáték-felügyeleti hatóság engedélye nélkül szerveznek.*” E meghatározás a mindenkor közigazgatási szabályoktól teszi függővé a tényállás aktuális tartalmát, hiszen az engedélyköteles szerencsejátékok köre változhat.

A 2012. évi C. törvény, vagyis a Büntető Törvénykönyv a *közigazgatás rendje elleni bűncselekmények* című fejezetében található a *tiltott szerencsejáték szervezése* büntetnének tényállása. E fejezet célja az államapparátus törvényes működésének védelme, a közbizalom és a köznyugalom megóvása. A tárgyalt tényállás pönalizálja:

- *a tiltott szerencsejáték rendszeres szervezését,*
- *a tiltott szerencsejáték rendszeres szervezéséhez helyiség vagy eszköz rendelkezésre bocsátását, továbbá*
- *tiltott szerencsejátékban való részvételre nagy nyilvánosság előtt történő felhívást.*

A tárgyalt jogszabályhely által védett jogi tárgy meghatározását illetően részben eltérő álláspontok lelhetők fel. Egy régebbi forrásban a közrend és a közbiztonság kerül megnevezésre (habár ez az egész fejezet vonatkozásában igaz). Egy frissebb interpretáció szerint „*a szerencsejátékkal kapcsolatos igazgatási szabályok teljesítéséhez fűződő társadalmi érdek*” a jogi tárgy. A törvény kommentárja „*a szerencsejáték ágazat társadalmi kockázatai miatt fennálló fokozott állami szerepvállalás garantálásához fűződő társadalmi érdek*” szerepét emeli ki. Utóbbi megfogalmazás ugyan utal a játékosvédelmi szempontra is, azonban érezhetően az állam pénzügyi érdeke kerül hangsúlyozásra.

Az alany mindhárom fordulat esetében részben speciális, hiszen jogellenes szervezői magatartást csak engedéllyel nem rendelkező személy követhet el, míg a második két fordulatot csak a szervezőtől eltérő személy valósíthatja meg. Szervezésnek minősül a játék irányítása, illetve más személyt rávenni a részvételre, azonban nem követelmény, hogy a szervező maga is résztvevője legyen a játéknak. A második fordulat szerinti *sui generis* bűnsegéd-, míg a harmadik fordulat szerinti magatartás *sui generis* előkészület-jellegű alakzat. Előbbinél a rendelkezésre bocsátott helyiség nem feltétlenül az elkövető tulajdona, illetve indifferens, hogy az átengedés visszerhesen vagy ingyenesen történik. Eszköz alatt legtipikusabban külföldi játékokban való részvételt lehetővé tevő informatikai eszközt kell érteni a tényállás szövegét módosító törvény indokolása szerint. A részvételre felhívás rábírní törekvést jelent, vagyis a befejezett elkövetésnek nem feltétele, hogy a felhívás címzettje utóbb valóban résztvevővé váljon.

Kísérlet elméletben lehetséges, ha egy esemény már megvalósult, és az elkövető újabb alkalmat előkészítő magatartást fejt ki. A részcsелеkmények természetes egységbe olvadnak, viszont megállapítható halmazat *csalással és tiltott állatviadal szervezésével*.

Az elkövetés három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, mely a történeti előzményekre figyelemmel az eddigi legszigorúbb büntetési tételkeret e tényállás esetében, illetve kitiltásnak – az előző kódexhez hasonlóan – továbbra is helye van.

A jogalkalmazási dilemmák kapcsán két vitás kérdés emelhető ki. A tényállásban szereplő rendszeresség kritériumával több ízben foglalkozott a gyakorlat. Egy 1996-os BH szerint a szervezés rendszeres, ha az elkövető a magatartást többször fejt ki, ilyenkor természetes egységről beszélünk, azaz folytatatlagosság megállapítása kizárt. Ebből persze nem derül ki, hogy hány alkalom szükséges minimálisan a tényállásszerűséghez. A rendszeresség fogalmát néhány éve – a *kapcsolati erőszak* tényállása kapcsán – a Kúria értelmezte: *az alkalmosszerűség kizárja, feltételezi az elkövető alkalmakat összekapcsoló*

tudatállapotát; legalább két elkövetés esetén is megállapítható. Ez a megközelítés sem foglalkozik azzal, hogy két alkalom között legfeljebb mennyi idő telhet el, ami még megalapozza a minősítést. E tényező máig nem tisztázott. *Németh* utal egy bírói döntésre, amelyben a több, mint öt hónap időköz még tényállásszerű volt, míg hat hónap már nem.

A másik felmerült dilemma, hogy a szerencsejátékból eredő követelés erőszak vagy fenyegetés révén történő érvényesítése *önbíráskodásnak* vagy *zsarolásnak* minősül. A Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság szerint a követelés objektíve jogos, jogosnak vélhető vagy jogszerűtlen volta adja az elhatárolási szempontot, ekképp a magánjogi szabályokra kell figyelemmel lenni, hogy az adott követelés bírósági úton kikényszeríthetetlen vagy esetleg semmis a szerencsejáték körülményeitől függően. Ekképp valamennyi konkrét jogesetre alkalmazható válasz ebben az esetben sem adható.

A 2012. évi II. törvény, vagyis a szabálysértési jogi kódex 191. §-a büntetni rendeli azt, aki közterületen vagy nyilvános helyen *tiltott szerencsejátékot szervez*, illetve abban *részt vesz*. A törvény rendszeréhez igazodva nincs meghatározva a tényálláson belül speciális büntetési tételkeret. Újdonság az 1990-es évek szabálysértési szabályozásához képest, hogy a törvényhely a közterület-felügyelőnek explicite biztosítja a helyszíni bírságolás jogát. A büntetőjogi tényállással összehasonlítva három kardinális különbség emelendő ki: a szabálysértési diszpozícióban megjelenik diszjunktív módon két „elkövetési hely”, a közterület és a nyilvános hely tényállási elemként, amelyek legáldefiníciói a törvény értelmező rendelkezési között találhatók; az elkövetéshez nem szükséges a magatartás rendszeres kifejtése, egyszeri tevékenységgel is megvalósul a szabálysértés; a szervezésen kívül itt megjelenik a részvétel is mint elkövetési magatartás.

A tiltott szerencsejáték szervezésének relevanciája a büntetőeljárás kódexben

A tiltott szerencsejáték szervezése a 2017. évi XC. törvényben egy helyen, a *bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök* kapcsán kerül említésre, mint az egyik bűncselekmény, mellyel összefüggésben engedélyezhető e jogintézmények alkalmazása. Ez azért bír jelentőséggel, mert a leplezett eszközök e legszűkebben alkalmazható körét általános jelleggel, csak legalább öt év szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények esetén lehet felhasználni, míg a tárgyalat tényállásnál büntetési tételkeretre tekintet nélkül.

A bűncselekmények körének a szűkítése jelen szabályozási tárgynál alkotmányos követelmény, hiszen a leplezett eszközök igénybevitelével alapjogkorlátozás valósul meg, amelyet a bűnüldözéshez fűződő érdek igazol, azonban szükséges megfelelni az arányosság követelményének. Evégett csak a törvényben meghatározott feltételek megléte esetén alkalmazható leplezett eszköz. A törvény indokolása szerint azon bűncselekmények esetén enged teret a jogalkotó, amelyeknél a *tárgyi súly, vagy a felderítés, bizonyítás gyakorlati kihívásai* ezt indokolják. Véleményem szerint ez utóbbi állhat fenn a tárgyalat deliktum tekintetében, mivel jellemző a zártkörű szervezés a gyakorlatban, valamint nem beszélhetünk sértetről sem, aki tanúskodna az eljárásban.

Releváns rendelkezések a polgári jog és a fogyasztóvédelmi jog területén

A 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) mondhatni értékítéletet fogalmaz meg a szerencsejátékkal szemben azáltal, hogy bírósági úton ki nem kényszeríthetővé nyilvánítja a *hatósági engedély nélküli játékból vagy fogadásból*, az ezek céljára ígért vagy adott kölcsönből, illetve az ezek megerősítését vagy biztosítását szolgáló szerződésből eredő követeléseket. Ilyen követelés esetén beszámításra sincs lehetőség.

A jogirodalom ezt a csonka kötelmek azon típusaként azonosítja, amelyből hiányzik az állami úton való kikényszeríthetőség, a *Grosschmid*-féle szófordulattal élve

„a kénytetőség szenved csorbát”. Ugyanakkor az ilyen kötelmeknél is van ún. *reflektív hatás*, vagyis nem beszélhetünk tartozatlan követelésről, hanem egyfajta erkölcsi kötelességgént értelmezhető a kialakuló kapcsolat. Az ilyen kötelmeket szokás nevezni természetes kötelmeknek (*naturalis obligatio*) vagy eleve igény nélküli helyzeteknek is.

Mivel a követelés maga legitim, ezért a követelés teljesítése a jogosult oldalán nem minősül jogalap nélküli gazdagodásnak, azt utóbb nem lehet visszakövetelni. A kötelezettet támogató rendelkezés ezzel szemben, hogy a bíróságon nem kell hivatkozni a kötelelem speciális, kikényszeríthetetlen jellegére, azt hivatalból kell figyelembe venni.

A fentiek azonban nem nyújtanak védelmet, ha a szerencsejáték-függőségben szenvedő engedélyezett játék keretein belül veszíti el vagyont. Ezt megelőzendő kérhető a beteg részleges gondnokság alá helyezése a vonatkozó ügycsoportra a mentális zavar okán kialakult csökkent belátási képességre hivatkozással. Bár a hatályos Ptk. még exemplifikatív jelleggel sem említi az ügycsoportokat, a Szjtv.-ben explicit módon van rá utalás, hogy lehetséges a szerencsejátékkal összefüggő jognyilatkozatok korlátozása.

Emellett releváns megoldás lehet a vagyontársaság bírósági megszüntetése, ha az egyik fél – a másik fél beleegyezése nélkül – szerencsejátékkal kapcsolatos szerződéseiről olyan mértékű adósságot halmoz fel, amely sérti a közös vagyontól másik felet megillető részesedést is. Ilyenkor a bíróság peres eljárásban vizsgálja a kérelem indokoltságát, a felperesi kérelemnek helyt adó határozat esetén annak jogerőre emelkedését követő hónap utolsó napján szűnik meg a vagyontársaság.

A fogyasztóvédelem területén kiemelendő, hogy a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2008. évi XLVII. törvény melléklete, az ún. *fekete lista* tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatként határozza meg „*annak állítását, hogy a termék megkönnyíti a szerencsejátékokban való nyerést.*” Ennek jelentősége abban áll, hogy egy konkrét esetről a körülmények vizsgálata nélkül, objektíve minősül minden, a tényállást kimerítő kereskedelmi gyakorlat jogellenesnek.

A szerencsejáték szervezés közigazgatási szabályozásának főbb játékosvédelmi eszközei

Hazánkban szerencsejáték-felügyeleti hatósági jogkörben a *Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága* (továbbiakban: Hatóság) jár el. E 2021-ben alakult önálló szabályozó szerv a *Szerencsejáték Felügyelet* – amely 2017-től a Nemzeti Adó és Vámhivatalból kiválva látta el feladatait – általános és egyetemes jogutódjaként származékos jogalkotói hatáskörében rendeleteket alkothat. E szerv által kibocsátott 5/2021-es számú rendelet (továbbiakban: rendelet) és a Szjtv. vonatkozó rendelkezései képezik a játékosvédelem közigazgatási joganyagának magját.

Már a Szjtv. preambulumból is implicit célként következik a szerencsejátékkal kapcsolatos bűncselekmények és a játékfüggőség kialakulásának megelőzése. A célok elérését a játékosvédelmi eszközök széles köre biztosítja, melynek középpontjában a *sérülékeny személy* kategóriája áll. A törvény tételesen felsorolja, hogy mi minősül szerencsejáték szervezésnek, illetve rögzíti, hogy a Magyarországon elérhető online szerencsejátéknak is meg kell felelnie a hazai szabályoknak. Elvként kerül meghatározásra a *felelős játékszervezés*, amelynek követelménye különösen a szenvedélybetegség veszélyeiről való tájékoztatás, a sérülékeny személyek védelme, a szerencsejáték káros hatásait megelőző és csökkentő intézkedések alkalmazása. 18 év alattiak részvétele minden a játékokban minden körülmények között tilos.

Az állam játéktípusokra lebontva határozza meg, hogy ki lehet szervező. A liberalizált tevékenységeken kívül (tombolajáték, kártyaterem üzemeltetése, távszerencsejáték) valamennyi játék szervezése engedélyköteles. Engedély annak adható ki, „*aki a szerencsejáték biztonságos, szakszerű lebonyolításához szükséges személyi,*

tárgyi és gazdasági feltételekkel rendelkezik”; engedély nem adható többek között, ha a „folytatni kívánt tevékenység sértené a jóérzést, a közbiztonságot, a közszemérmert, illetőleg gyermek vagy ifjúságpolitikai érdekeket.” A nem liberalizált játékok szervezését állami játékszervező, illetve koncessziós szerződés alapján annak jogosultja bonyolíthatja, de például a távszerencsejáték esetén szervezőként kizárólagos jogosult a Szerencsejáték Zrt.

A Hatóság folyamatosan ellenőrzi a szervezés jogszabályoknak, engedélynek és játéktervnek való megfelelését. E körben az ellenőrzések öt típusa különböztethető meg. A Hatóság szankcióként visszavonhatja az engedélyt, (akár több milliós) bírságot szabhat ki, felfüggesztheti az engedélyt, a szerencsejátékszervezőt vagy annak vezetőit, vezető tisztségviselőit eltilthatja a szervezéstől, továbbá elkobzást foganatosíthat, és elrendelheti adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tételét a törvényben meghatározottak szerint.

A rendelet széleskörű tájékoztatási kötelezettséget ír elő a szervező részére a szenvedélybetegség veszélyeiről, az önkorlátozó, önkizáró nyilatkozat lehetőségéről és egyéb játékosvédelmi intézkedésekről, valamint kötelezővé teszi figyelmeztetés elhelyezését a sérülékeny személyekre vonatkozóan. Szintén fel kell tüntetni a panaszok, bejelentések tételére szolgáló *játékosvédelmi zöldszámot*. További kötelezettség a személyazonosítás, amely segítségével a 18 év alattiak védelme biztosítandó.

A játékos – a játékokra és a szolgáltatókra nézve – jogosult *jelentős önkorlátozó nyilatkozatot* tenni, amelynek visszavonása egy évnél rövidebb korlátozás esetén kizárt, míg annál hosszabb korlátozás esetén két év után van helye. A rendelet külön részletszabályokat állapít meg távszerencsejáték, játékkaszinó és kártyaterem vonatkozásában, melyek *lex specialis*-nak minősülnek az előbbieken elmondottakhoz képest. Végül a játékos kitiltására is sor kerülhet eseti jelleggel vagy tartósan, de legfeljebb öt évre, ha a szervezővel fennálló szerződését súlyosan megszegi. A játékos panasszal élhet az intézkedés ellen, majd igényét akár bíróságon is érvényesítheti.

A magyar szabályozás főbb elemei bemutatásának lezárásaként érdemes szólni még a *sportversenyek tiltott befolyásolása elleni nemzeti platformról*, amely egy 2021 óta működős javaslattevő, véleményező, tanácsadói tevékenységet végző szakmai testület, tagjai egyes központi közigazgatási szervek képviselői, célja pedig a sportversenyek befolyásolását ellehetetlenítő szabályozás megalkotásának elősegítése.

Az elmondottakat összefoglalva deklarálható, hogy a hazai játékosvédelmi joganyag komplex, jogágakat átívelő rendszer, amely magába foglal engedélyező-, korlátozó- és tiltó-jellegű jogintézményeket egyaránt, valamint a szankciók széles skáláját rendeli alkalmazni a jogsértést elkövető személyekkel szemben.

Zárszó helyett: két észrevétel a játékosvédelem fejlesztéséért de lege ferenda

A tiltott szerencsejáték szervezése elnevezésű bűncselekmény kapcsán nem beszélhetünk gazdag esetjogról. Ennek okát elsősorban nem az elkövetések alacsony számában, hanem két – már a büntetőeljárás kérdéseknél érintett – tényezőben látjuk. Egyrészt e büntetendő magatartásnak jellemzően nincs sértettje, ekképp az ún. *áldozat nélküli bűncselekmények* kriminológiai kategóriájába sorolható, akárcsak a konszenzuális szexuális bűncselekmények, valamint egyes kábítószerrel kapcsolatos deliktumok, másrészt – részben az előbbi okból kifolyólag is – mind a felderítés, mind a bűnösséget megállapító ítéletet kielégítően alátámasztó bizonyítás rendszerint nehézségekbe ütközik.

A látencia csökkentése, valamint a bizonyítás elősegítése végett célszerű lenne beépíteni egy speciális büntethetőséget megszüntető okot a tárgyalt tényállásba azzal a céllal, hogy az elkövetőt együttműködésre készítse a nyomozó hatósággal. Ez a technika a magyar büntetőjogtól nem idegen, hasonló megoldással találkozhatunk például a

kábítószerek készítésének elősegítése, a terrorcselekmény, a bűnszervezetben részvétel és a versenykorlátozó megállapodás közbeszerzési és koncessziós eljárásban elnevezésű tényállások esetében. Az említett, már létező példákra tekintettel a normaszöveg a következő módon képzelhető el: „Tiltott szerencsejáték szervezése miatt nem büntethető, aki a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja.”

A közigazgatási szabályozásban – bár fokozottan kerülnek érvényesítésre játékosvédelmi intézkedések – komoly hiányosságnak tekinthető, hogy önkorlátozó nyilatkozat hiányában nincs a játékban való részvételnek objektív, a szerencsejáték-használó vagyoni helyzetével összefüggő megtagadási ok. E kvázi joghézagot bizonyos játéktípusok terén – ahol követelmény beléptető rendszer működtetése, például játékkaszinó esetében – meg lehetne szüntetni egy, már Szlovákiában alkalmazott modellel. A beléptetés során használt adatbázis össze van kötve egyéb, a szociális támogatásokkal összefüggő nyilvántartásokkal, így megtagadhatóvá válik azon személyek belépése, akik a költségvetésből rendszeres anyagi támogatásra jogosultak. Ekként megakadályozhatóvá válhat, hogy a társadalom egy marginális rétege elessen a létminimumhoz szükséges bevételtől, ezáltal csökkentve az elkövetővé válás, valamint a patológiás szerencsejátékkal járó tünetek és társbetegségek megjelenésének esélyét.

Felhasznált jogforrások

1991. évi XXXIV. törvény a szerencsejáték szervezéséről
2008. évi XLVII. törvény a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról
2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
2015. évi LXXVI. törvény egyes büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról és miniszteri indokolása
2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról és miniszteri indokolása
1609/2018. (XI. 27.) kormányhatározat a sportversenyek tiltott befolyásolása elleni nemzeti platformról
2021. évi XXXII. törvény a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról
5/2021. (X. 21.) SZTFH rendelet a felelős játékszervezés részletes szabályairól
BH 1995.2.80.
BH 1996.1.11.
EBH 2017.B.17.

Felhasznált irodalom

Balázs H. – Demetrovics Zsolt – Kun B. (2010): Kóros játékszenvedély. Demetrovics Zs. – Kun B. (szerk.): *Az addiktológia alapjai IV*. Elte Eötvös Kiadó, Budapest p. 43–76
Brunelle, N. – Leclerc, D. – Cousineau, M.-M. – Dufour, M. – Gendron, A. (2012): Relation entre les jeux virtuels de hasard et d'argent et certaines conduites déviantes chez des jeunes du Québec. *Criminologie*, 45. 2. p. 107–132
Germán Mancebo, I. (2010): La relevancia criminológica de las adicciones sin sustancia a determinadas conductas y de su tratamiento. *International E-Journal of Criminal Sciences*, 4. 3. p. 1–23

- Görgényi I. (2020): A közigazgatás rendje elleni bűncselekmények. Görgényi I. – Gula J. – Horváth T. – Jacsó J. – Lévy M. – Sántha F. – Váradi E.: *Magyar Büntetőjog – Különös rész*. Wolters Kluwer Kiadó, Budapest p. 623–654
- Grádné Fekete M. – Grád A. (2020): *Pszichológia és pszichopatológia jogászoknak*. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest p. 710
- Katona T. (2019): A közigazgatás rendje elleni bűncselekmények. Karsai K. (szerk.): *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvhöz – Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez*. Wolters Kluwer Kiadó, Budapest, p. 798–840
- Leszkoven L. (2016): Csonka kötelmek. Barzó T. – Juhász Á. – Leszkoven L. – Pusztahelyi R.: *Kötelmi jog: A kötelmek közös szabályai és a szerződések általános szabályai*. Novotni Alapítvány, Miskolc, p. 45–48
- Lindt R. (2023): A gap in criminal law harmonization: different reactions to illegal gambling in different legal cultures. *International Journal of Legal and Social Order*. 3. 1. p. 1–18
- Németh A. – Demetrovics Zs. – Kun B. (2018): Szerencsejáték-használati zavar: tünettan, epidemiológia, kezelés. Petke Zs. – Tremkó M. (szerk.): *Felépülés a függőségből: Szerencsejáték és szerhasználat*. Medicina Kiadó, Budapest p. 154–182
- Németh Sz. (2000): A tiltott szerencsejáték szervezésének vétségéről. *Ügyészek Lapja*, 7. 4. p. 31–37
- Raymen T. – Smith O. (2020): Lifestyle gambling, indebtedness and anxiety: A deviant leisure perspective. *Journal of Customer Culture*, 20. 4. p. 381–399
- Romanczuk-Seiferth, N. – Mörsen, C. – Heinz, A. (2016): Pathologisches Glücksspiel und Delinquentz. *Forensische Psychiatrie, Psychologie, Kriminologie*, 10. 3. p. 155–163
- Strihó K. (2019): A hazai szerencsejátékokra vonatkozó szabályozás EU-jogkonformitásának vizsgálata. *Európai Tükör*, 22. 3. p. 153–166

Egyéb forrás

Nagy képes Biblia. Saxum Kiadó, Szekszárd, 2008

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék köszönetet mondani mentoromnak, Csemáné Dr. Váradi Erika docens asszonynak, amiért figyelemmel kísérte és kíséri pályafutásomat, kezdeti tudományos tevékenységemet, valamint TDK dolgozatom elkészítésében aktívan segédkezett szakmai tanácsaival, iránymutatásával. Mindig megtiszteltetés egy ilyen szaktekintély irányítása alatt dolgozni, aki ez alkalommal és korábban is nagy odaadással fordult munkám felé! Továbbá szeretnék köszönetet mondani Dr. Udvarhelyi Bence adjunktus úrnak, akihez szintén mindig bizalommal fordulhattam szakmai tanácsért, és aki lektori tevékenységével hozzájárult jelen írás megszületéséhez.

Lektorálta:

Dr. Udvarhelyi Bence egyetemi adjunktus

(Bűnügyi Tudományok Intézete, Büntetőjogi és Kriminológiai Tanszék)

„A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM ÚNKP-22-2 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

